

Rażąco niska cena - aspekty prawne w kontekście odwołań do KIO

Stan prawny na styczeń 2025

Problem rażąco niskiej ceny w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego stanowi jeden z najczęściej podnoszonych zarzutów przed Krajową Izbą Odwoławczą. Analiza orzecznictwa wskazuje jednak, że znaczna część odwołań opartych na tym zarzucie nie przynosi oczekiwanych rezultatów proceduralnych.

Regulacja prawna - kluczowe aspekty

Fundamentalne znaczenie dla omawianej problematyki ma art. 537 ustawy Prawo zamówień publicznych, który stanowi:

Art. 537 Pzp

Ciężar dowodu, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny, spoczywa na:

1. wykonawcy, który ją złożył, jeżeli jest stroną albo uczestnikiem postępowania odwoławczego;
- 2.
3. zamawiającym, jeżeli wykonawca, który złożył ofertę, nie jest uczestnikiem postępowania odwoławczego.
- 4.

Powierzchniowa interpretacja powyższego przepisu może prowadzić do błędnego wniosku, jakoby wystarczającym było samo podniesienie zarzutu rażąco niskiej ceny, by automatycznie obarczyć konkurenta obowiązkiem wykazania rynkowego charakteru zaproponowanej oferty. Taka wykładnia jest jednak nieuprawniona i nie znajduje potwierdzenia w praktyce orzeczniczej Izby.

Ciężar dowodu, że oferta nie zawiera rażąco niskiej ceny, spoczywa na:

- wykonawcy, który ją złożył, jeżeli jest stroną albo uczestnikiem postępowania odwoławczego;
- zamawiającym, jeżeli wykonawca, który złożył ofertę, nie jest uczestnikiem postępowania odwoławczego.

Właściwa wykładnia przepisów w kontekście postępowania odwoławczego

Należy zwrócić uwagę na art. 534 Pzp, zgodnie z którym "strony i uczestnicy postępowania odwoławczego są obowiązani wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne". Przepis ten ustanawia ogólną zasadę proceduralną, która nie jest wyjątkowa przez regulację zawartą w art. 537 Pzp.

W konsekwencji, nie jest możliwe skuteczne podniesienie zarzutu rażąco niskiej ceny bez odpowiedniego materiału dowodowego. Odwołanie powinno zawierać konkretne argumenty i dowody, które co najmniej uprawdopodobniają, że realizacja zamówienia w zaoferowanej cenie nie jest możliwa przy zachowaniu standardów jakościowych określonych w dokumentacji postępowania oraz przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów prawa.

Metodologia konstruowania odwołania

Należy unikać ogólnikowych stwierdzeń, spekulacji oraz niepopartych dowodami hipotez.

Izba w swoim orzecznictwie konsekwentnie wskazuje, że odwołujący, który nie przedstawia konkretnych i przekonujących argumentów, nie wywiązuje się z ciężaru dowodu inicjalnego, co skutkuje oddaleniem odwołania.

Efektywne odwołanie w zakresie rażąco niskiej ceny powinno opierać się na:

- Precyzyjnych kalkulacjach ekonomicznych
- Racjonalnych założeniach biznesowych
- Konkretnych dowodach potwierdzających przyjęte założenia
- Logicznej argumentacji wykazującej nierynkowy charakter kwestionowanej oferty

Aspekty proceduralne

Warto odnotować, że art. 537 Pzp określa, iż wykonawca, którego oferta jest kwestionowana, ma obowiązek aktywnej obrony. Jednakże ten obowiązek aktualizuje się dopiero wówczas, gdy odwołujący przedstawi przekonujące argumenty wskazujące na możliwość wystąpienia rażąco niskiej ceny.

Dodatkowe strategie argumentacyjne

Należy zaznaczyć, że poza bezpośrednim kwestionowaniem wysokości ceny, istnieją dodatkowe strategie argumentacyjne, które mogą prowadzić do skutecznego podważenia wyjaśnień konkurenta. Praktyka orzecznicza wskazuje, że znaczna liczba ofert zostaje odrzucona nie z powodu faktycznego stwierdzenia rażąco niskiej ceny, lecz z uwagi na nieadekwatność, niespójność lub niepełność wyjaśnień złożonych przez wykonawcę w odpowiedzi na wezwanie zamawiającego.